

Περιγραφική ικανότητα

Σχολική Ηλικία

Για παιδιά από 6 ετών

Πρότυπο Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Υλικό

Η συγγραφική ομάδα του my-book.gr

Περιεχόμενα

Θεωρητικό υπόβαθρο	4
Περιγράφοντας	7
Περιγραφή Προσώπου	13
Περιγραφή Αντικειμένου	35
Περιγραφή Ζώου	51
Περιγραφή Κτιρίου	67
Περιγραφή Καταστάσεων	81
Συνολικά παιχνίδια	94
Βρες ποιο είναι	94
Μάντεψε τι περιγράφεται	95

Θεωρητικό υπόβαθρο

Η περιγραφή είναι η γλωσσική αναπαράσταση αντικειμένων, φαινομένων ή καταστάσεων, δηλαδή οντοτήτων με σχετικά σταθερή ταυτότητα και σύσταση. Ειδικότερα, η περιγραφή απαντά στο τι είναι το αντικείμενο, ποια στοιχεία το συγκροτούν, πώς οργανώνεται στον χώρο. Οι οντότητες αυτές αρχικά, γίνονται αντιληπτές μέσω των αισθήσεων και εν συνεχεία, ακολουθεί νοητική επεξεργασία, πριν γνωστοποιηθούν. Η νοητική απεικόνιση των οντοτήτων για λογαριασμό του αναγνώστη/ακροατή είναι ο σκοπός της περιγραφής (Μητςικοπούλου, 2001).

Η περιγραφή ανάλογα με τον βαθμό εμπλοκής του ομιλητή διακρίνεται σε αντικειμενική και υποκειμενική (Ματσαγγούρας, 2001). Από τη μία πλευρά, στην αντικειμενική περιγραφή, ο γράφων ή ο ομιλητής αποφεύγει, να αναμειχθεί προσωπικά, γι' αυτό και εντοπίζεται χρήση του τρίτου γραμματικού προσώπου και της παθητικής σύνταξης. Επιπλέον, ενδείκνυται δείξη του χώρου και του χρόνου, χρήση επιστημονικών όρων και απουσία της μεταφορικής γλώσσας (Πολίτης, 2001). Αντικειμενική περιγραφή εντοπίζεται συχνότερα σε πληροφοριακά και επιστημονικά κείμενα. Από την άλλη πλευρά, στην υποκειμενική περιγραφή, οι λεπτομέρειες της περιγραφής, που επιλέγονται συνυπάρχουν με τα συναισθήματα, που προκαλεί το αντικείμενο της περιγραφής στον ομιλητή/συγγραφέα. Για τον λόγο αυτό, χρησιμοποιείται περισσότερο το πρώτο γραμματικό πρόσωπο και ο λόγος μπορεί, να είναι μεταφορικός. Υποκειμενική περιγραφή εντοπίζεται περισσότερο σε λογοτεχνικά κείμενα (Πολίτης, 2001).

Περιγραφή

- Η περιγραφή αναφέρεται στον χωρικό άξονα, ενώ η αφήγηση στον τοπικό άξονα. Αποδίδει το «είναι», ενώ η αφήγηση το «γίνεσθαι».
- Ανάλογα με το είδος ποικίλλει και η γλώσσα της περιγραφής: επιρρηματικές φράσεις τόπου, χρήση επιθέτου, χρήση ενεστώτα και ρημάτων, που δηλώνουν αίσθηση, καθώς και εφαρμογή παρατακτικής σύνταξης.

Η οργάνωση της περιγραφικής διαδικασίας ξεκινά από την ονομασία του περιγραφόμενου αντικειμένου, συνεχίζει με την ένταξή του σε συγκεκριμένη κατηγορία και ολοκληρώνεται με την αναφορά των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων και ιδιοτήτων του (Αρχάκης, 2005). Κάθε περιγραφή διαθέτει συγκεκριμένα δομικά χαρακτηριστικά, η χρήση των οποίων ποικίλλει ανάλογα με το είδος του κειμένου και τον σκοπό, που εξυπηρετεί η συγκεκριμένη περιγραφή (Ματσαγγούρας, 2001).

Τα κοινά δομικά χαρακτηριστικά όλων των περιγραφών είναι τα εξής:

- Οι αισθητηριακές παραστάσεις (οπτικές, ακουστικές, απτικές κ.α.), οι οποίες αναφέρονται στη συνολική εικόνα του περιγραφόμενου, το τοποθετούν στον χώρο και τον χρόνο και παραθέτουν τις επιμέρους λεπτομέρειες.
- Τα πληροφοριακά στοιχεία, τα οποία σχετίζονται με την ιστορία ή τη χρήση του περιγραφόμενου.
- Οι προσωπικές σκέψεις, οι οποίες αποδίδουν τα συναισθήματα ή τις σκέψεις του γράφοντος, αλλά και πιθανά βιωματικά στοιχεία, που συνδέονται με το περιγραφόμενο.

Επισήμανση: Διάβασε προσεκτικά τις περιγραφές και προσπάθησε να ζωγραφίσεις τα πρόσωπα, που περιγράφονται.

Είμαι η Μαρία και είμαι 8 χρονών. Λατρεύω το ροζ χρώμα και γι' αυτό φοράω ροζ φόρεμα. Τα μαλλιά μου είναι μακριά και ξανθά. Η μαμά μου έχει φτιάξει δύο όμορφες πλεξίδες. Έχω δύο μεγάλα καφέ μάτια και λατρεύω τη ζωγραφική.

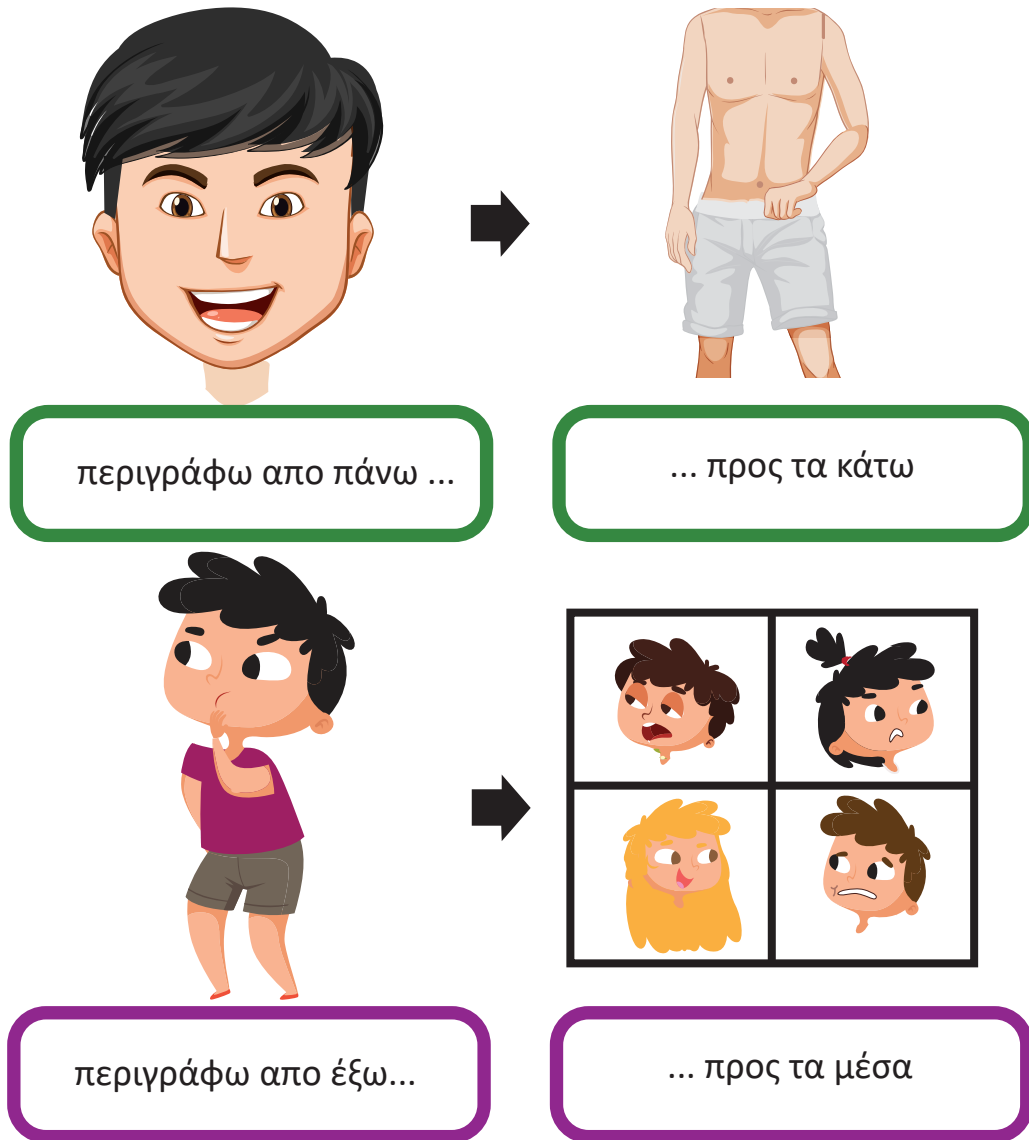
Είμαι μία παιδική χαρά. Έχω μία κόκκινη τσουλήθρα, ένα κίτρινο γύρω-γύρω, δύο κούνιες σε μπλε χρώμα και πολλά παγκάκια. Τα παιδιά, όταν έρχονται σε μένα είναι χαρούμενα, αφού παίζουν, τραγουδούν, γελούν και διασκεδάζουν.

Είμαι μία ξύστρα. Είμαι σε σχήμα βαρελιού. Θα με βρεις σε βιβλιοπωλείο ή στην κασετίνα ενός παιδιού. Μαζί πάμε σχολείο και μαθαίνουμε νέα πράγματα. Το χρώμα μου είναι γαλάζιο και έχω πάνω μου ζωγραφιές με λουλούδια και πεταλούδες.

Οδηγός περιγραφής

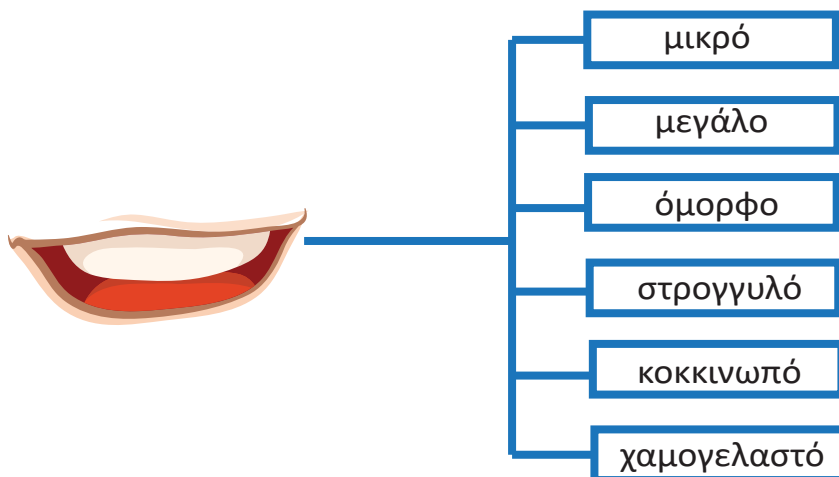
• Τι σημαίνει περιγράφω;

Λέω πώς είναι ένα πρόσωπο, μία κατάσταση, ένα αντικείμενο, ακολουθώντας τα εξής βήματα:

• Πώς περιγράφω;

Περιγράφω παρατηρώντας τα **χαρακτηριστικά** (εξωτερικά-εσωτερικά) του ατόμου και χρησιμοποιώντας το κατάλληλο **λεξιλόγιο**.

Επισήμανση: Αντιστοίχισε τις περιγραφές στις ιστορίες, που θα διαβάσεις, με τα σωστά πρόσωπα, που υπάρχουν στην παρακάτω σελίδα.

Ήταν πρώτη του μήνα κι η δουλειά του ταχυδρόμου ήταν δύσκολη. Έπρεπε, να μοιράσει στους ηλικιωμένους τις συντάξεις τους. Όλο το πρωί έδινε χρήματα, αλλά τώρα μέτρησε τα χρήματα, που του είχαν απομείνει, σταμάτησε στη μέση της διασταύρωσης και βάλθηκε να σκέφτεται. Αν έστριβε αριστερά, θα πήγαινε σε ένα χωριό, όπου τα χρήματα θα έφταναν ίσα ίσα για όλους τους συνταξιούχους, αλλά σ' εκείνο το χωριό οι άνθρωποι ήταν περίεργοι. Αν έστριβε δεξιά, θα πήγαινε σε ένα χωριό, όπου τα χρήματα θα έφταναν για τους μισούς μονάχα, αλλά σ' εκείνο το χωριό οι άνθρωποι ήταν καλοί. Έτσι κι αλλιώς, την επόμενη μέρα θα πήγαινε σε αυτούς, που δεν θα επέλεγε σήμερα. Έκλεισε τα μάτια, αποφάσισε κι έστριψε...

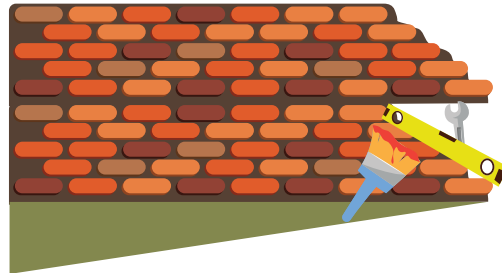
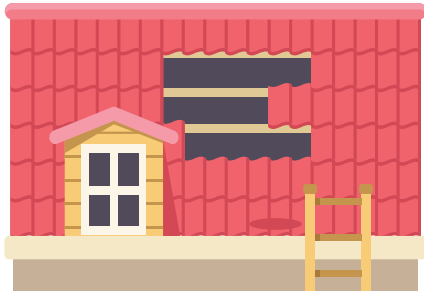
Ο έμπορος ακούστηκε από το βάθος της αποθήκης: «Μη χασομεράτε!». Οι εργάτες ήταν σίγουροι, πως ο έμπορος τα έλεγε αυτά, χωρίς να τους έχει κοιτάξει. Η ίδια διαταγή κάθε φορά. Είτε έκαναν τη δουλειά τους σωστά, είτε έκαναν τη δουλειά τους αργά. Όμως, το αγαπούσαν το αφεντικό. Είχε καλή καρδιά και ποτέ δεν τους χαλούσε χατίρι. Επίσης, η αμοιβή τους ήταν πάντα σωστά υπολογισμένη και στην ώρα της. Αν κάποιος ήθελε, να πάρει άδεια, το αφεντικό αμέσως του έδινε, χωρίς να του κρατάει κακία και χωρίς να περιμένει εξηγήσεις. Αν κάποιος χτυπούσε, το αφεντικό έτρεχε πρώτο, για να βοηθήσει. Αν κάποιος αργούσε, τον καλημέριζε διπλά. Γι' αυτό κι εκείνοι ήταν σωστοί απέναντί του και υπάκουγαν στη μοναδική διαταγή του: «Μη χασομεράτε!».

Οδηγός περιγραφής

• Τι σημαίνει περιγράψω;

Διηγούμαι με λόγια τα χαρακτηριστικά ενός αντικειμένου, ακολουθώντας τα εξής βήματα:

περιγράφω απο πάνω ...

... προς τα κάτω

περιγράφω απο έξω...

... προς τα μέσα

• Πώς περιγράφω;

Περιγράφω παρατηρώντας τα **χαρακτηριστικά** ενός αντικειμένου και χρησιμοποιώντας το κατάλληλο **λεξιλόγιο**.

μικρό

μεγάλο

κόκκινο

άνετο

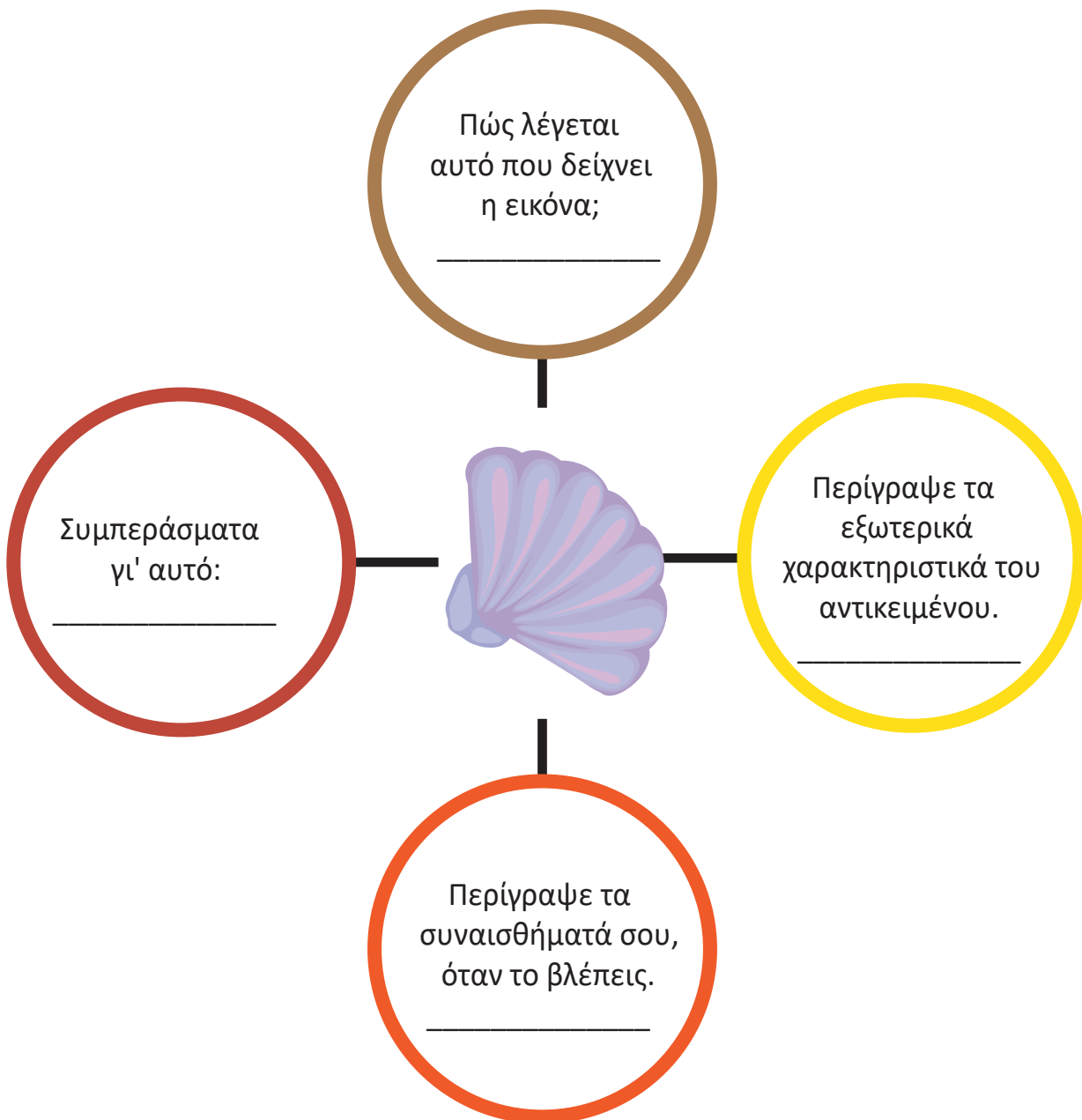
ευχάριστο

μακρουλό

Επισήμανση: Διάβασε τα αποσπάσματα από τις παρακάτω ιστορίες και προσπάθησε να συμπληρώσεις τους νοηματικούς χάρτες.

Κοχύλι υψίστης σημασίας

Τα ξημερώματα της Κυριακής, σε μια όμορφη παραλία της Κρήτης, ένα ηλικιωμένο ζευγάρι, σκόνταψε πάνω σε ένα τεράστιο κοχύλι. Το χρώμα του ήταν απροσδιόριστο, κάτι ανάμεσα σε ροζ και γαλάζιο. Το ζευγάρι προσπάθησε, να το σηκώσει από την αμμουδιά και να το μεταφέρει στο σπίτι του. Όμως, η προσπάθεια στέφθηκε με απόλυτη αποτυχία και στο τέλος αποδέχτηκαν, πως πρέπει, να καλέσουν το λιμενικό. Εκείνοι με τη σειρά τους κάλεσαν την αρχαιολογία, πιστεύοντας πως μπορεί να σχετίζεται με το αντικείμενο. Οι αρχαιολόγοι πλήρως απογοητευμένοι, κάλεσαν μια ομάδα βοτανολόγων και με τη βοήθεια πολλών ανθρώπων, που είχαν συγκεντρωθεί στην παραλία, κατάφεραν, να το σηκώσουν και να το βάλουν στο όχημά τους. Το κοχύλι έκτοτε βρίσκεται υπό εξέταση.

Επισήμανση: Κοίταξε προσεκτικά τις εικόνες και χρησιμοποιώντας τις παρακάτω ερωτήσεις, προσπάθησε να γράψεις μία περιγραφή δίπλα από κάθε σπίτι.

Βοηθητικές ερωτήσεις:

- Πώς είναι το κτίριο;
- Με τι μοιάζει;
- Ποιο το χρώμα του;
- Πότε κατασκευάστηκε;
- Πόσο ψηλό είναι;
- Είναι φιλόξενο;
- Πώς είναι διακοσμημένο;
- Θα έμενες εκεί;

